

دردشت، محله دوران هخامنشی

گرفتو سکونتگاه انسان ماقبل تاریخ

[مسا جزیئی]

دردشت محله ای قدیمی در اصفهان است. این محله در منابع مختلف به نام های گوناگون، از جمله درب دشت یا باب الدشت نامیده شده است. محله دردشت هنوز هم آثاری از دوره سلجوقی و صفوی را در خود نگه داشته است. اما تاریخ سکونت در آن، به دوره هخامنشی می رسد، زمانی که کوروش یا نجاش پهلوان آن را پس از فتح بابل به این منطقه و به حویبار آورد.

محور گردشگری دردشت از مدرسه بوعلی سینا آغاز شده و با عبور از بازارچه دردشت به دو منار دردشت و مقبره یحیی بخت آغا می رسد و عمارتخانه و حمام شیخ بهایی و بازار بزرگ را در بر می گیرد و به میدان عقیق منتهی می شود. حمام دردشت، حمام شیخ بهایی، سقاخانه کاروانسرا، مدرسه علمیه، بازارچه و خانه تاریخی سینا آغا کردلی از جمله مهم ترین آثار این محوردند. حمام دردشت، معروف به حمام بازارچه که از جمله ساخته های آقا مؤمن برادر آقا نور است. در زمان شاه عباس و شاه صفی بنا شده است. این حمام نیز کاشیکاری ۷ رنگ با نقوش گل و بوته و اسلیمی دارد که با گذشت زمان در معرض زوال قرار گرفته است. سرپنجه آن ۸ ضلعی است با پوشش نایب و گنبد که در راس گنبدها نورگیرهای شیشه دار تعبیه شده است. این حمام در کنار بازارچه و کاروانسرای به همین نام یک مجموعه تاریخی پدید آورده که اکنون از سوی سازمان ترمیمی و بهسازی شهرداری اصفهان در دست مرمت است. مرمت این حمام تاکنون ۲۱۰ میلیون تومان هزینه داشته و کاربری فرهنگی برای آن تعریف شده است. حمام شیخ زینب مدت هاست که درگیر و در تملک و مرمت، مخروبه شده، اما اخیراً در مصوبات سفر رئیس جمهور مبلعی برای تملک و احیای آن در بودجه سال آینده تعیین شده تا معروف ترین حمام تاریخی

ایران از این وضع ناپهناجر نجات یابد و کاروانسرای دردشت نیز که کنار بازارچه و حمام دردشت است اکنون از سوی سازمان بهسازی و نوسازی شهرداری در دست مرمت است. مدیر عامل این سازمان می گوید: کاروانسرا در دستبرد بخشی و سرپا ماندن مرمت می شود، اما با توجه به نوع کاربری ای که برای آن تعریف شده، یعنی تبدیل شدن به یک اقامتگاه سنتی، کار تکمیل و سپس بهره برداری از آن به بخش خصوصی سپرده می شود.

در بازار دردشت سقاخانه جالب توجهی وجود دارد که تزئینات کاشیکاری

محور گردشگری دردشت از مدرسه بوعلی سینا آغاز شده و با عبور از بازارچه دردشت به دو منار دردشت و مقبره یحیی بخت آغا می رسد و عمارتخانه و حمام شیخ بهایی و بازار بزرگ را در بر می گیرد و به میدان عقیق منتهی می شود

بیرون آن مانع از نفوذ نگاه به درون آن می شود. دود که در طرفین این بناست به داخل باز می شود و نوار کاشیکاری دور سرد مزین به اشعاری درباره حضرت ابوالفضل علیه السلام است. در پائین دوسوی کاشی ها نیز چنین نوشته شده است. به لغت خدا گرفتار شود کسی که به کاشی ها خیانت کند. در پیشانی سقاخانه در میان لوحه بزرگسری نام مبارک اباعبدالله الحسین شهید نقش بسته است. زمینه اطراف این لوح را کاشی ۷ رنگ با گل های اسلیمی زیبایی فراگرفته و ستون میانی که گویا بازسازی شده، از کاشی معرق با پیچ اسلیمی است. در زمینه مسانی، تصویری از حضرت عباس گذشت قرن ها و یکجا نشینی انسان و شکل گرفتن تمدن بنای طبیعی آن به دست ساکنانش منجول شده و منطق با نیازها و فرهنگ مادی و معنوی آنها شکل دیگری پیدا کرده است. این تغییر و دگرگونی تا حکومت ماناها به طول انجامیده است.

این غار در سال ۱۳۷۹ از سوی سازمان میراث فرهنگی مورد گمانه زنی قرار گرفته و با توجه به بررسی های باستان شناسی در محوطه بیرون و داخل غار آثاری از دوران های مختلف به دست آمده است. آسان در ۲ دوره پیش تاریخ، دوره تاریخی و دوره اسلامی (قرن ششم تا قرن هشتم هجری) در این غار سکونت داشته است. دیواره بیرونی غار که به طور طبیعی تشکیل شده، همانند یک معماری سنگی است که در مناطق ارومان یا چشم می خورد. ورودی غار از دامنه کوه ۲۵ متر ارتفاع دارد و در گذشته راه رسیدن به آن نسبتاً سخت و طاقت فرسا بود، اما امروزه با ایجاد یک راه پله فلزی ورود به داخل غار برای بازدیدکنندگان آسان شده است.

در معماری سنگی داخل غار، ۲ طبقه قابل شناسایی است که این طبقات از طریق راهروهای ایجاد شده به هم ارتباط می یابد و در هر طبقه علاوه بر ایجاد اتاق های تو در تو، پنجره و نورگیرهایی تعبیه کرده اند.

از قسمت های جالب و دیدنی غار نقوش سردرد و جای شعل هاست که به وسیله کتان های به مخزن گاز متصل شده است. گویا در این غار از روش یوگای استفاده و سال ها روشهای و حرارت آن را از این نوع گاز تأمین کرده اند.

زیارتین بخش معماری غار طبقه سوم آن است که علاوه بر دقت در تراشیدن و کندن اتاق ها، قرم خاص سقف ها به شیوه کمسانی است. روی سردرد ورودی یکی از اتاق های طبقه سوم کتیبه یونانی وجود دارد که تا حد زیادی صدمه دیده است. در این کتیبه از الهه هراکلس یاد شده و به همین دلیل بسیاری این غار را امده الهه یونانی نامگذاری کرده اند. در این کتیبه آمده است: «این خانه هراکلس است، هر کس در آن وارد شود در آمان است». برخی بر این عقیده اند که این غار مدتی سکونتگاه سلوکیان (جانشینان اسکندر مقدونی) بوده است که پس از فتوحات مهرداد دوم اشکانی به سمت غرب ایران حرکت کرده اند.

[آثار شهبازی]

غار گرفتو، یک اثر باستانی و تاریخی در حدود ۷۶ کیلومتری شمال غرب دیواندره و با احتساب همین مسافت تقریبی در شرق شهر سقز واقع شده است.

غار گرفتو، از نوع غارهای آبکی و طبیعی و یکی از قدیمی ترین و شگفت انگیزترین غارهای طبیعی ایران است که در دوران سوم زمین شناسی شکل گرفته است.

بر این اساس، گرفتو به عنوان یکی از آثار و پدیده های طبیعی شاخص و حائز اهمیت استان تحت شماره ۲۳۰ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده و هر سال بسیاری از علاقه مندان و گردشگران داخلی و خارجی از آن دیدن می کنند.

غار گرفتو به صورت معماری صخره ای در چندین طبقه با فضاهایی به صورت اتاق های تو در تو، راهرو و دالان عبوری در دل کوه خفر شده است و باستان شناسان می گویند: زمان خفر این غار به روزگار نوسنگی می رسد، یعنی دورانی که انسان از بیم حیوانات و دشمنان به این غار پناه برده و با گذشت قرن ها و یکجا نشینی انسان و شکل گرفتن تمدن بنای طبیعی آن به دست ساکنانش منجول شده و منطق با نیازها و فرهنگ مادی و معنوی آنها شکل دیگری پیدا کرده است. این تغییر و دگرگونی تا حکومت ماناها به طول انجامیده است.

این غار در سال ۱۳۷۹ از سوی سازمان میراث فرهنگی مورد گمانه زنی قرار گرفته و با توجه به بررسی های باستان شناسی در محوطه بیرون و داخل غار آثاری از دوران های مختلف به دست آمده است. آسان در ۲ دوره پیش تاریخ، دوره تاریخی و دوره اسلامی (قرن ششم تا قرن هشتم هجری) در این غار سکونت داشته است. دیواره بیرونی غار که به طور طبیعی تشکیل شده، همانند یک معماری سنگی است که در مناطق ارومان یا چشم می خورد. ورودی غار از دامنه کوه ۲۵ متر ارتفاع دارد و در گذشته راه رسیدن به آن نسبتاً سخت و طاقت فرسا بود، اما امروزه با ایجاد یک راه پله فلزی ورود به داخل غار برای بازدیدکنندگان آسان شده است.

در معماری سنگی داخل غار، ۲ طبقه قابل شناسایی است که این طبقات از طریق راهروهای ایجاد شده به هم ارتباط می یابد و در هر طبقه علاوه بر ایجاد اتاق های تو در تو، پنجره و نورگیرهایی تعبیه کرده اند.

از قسمت های جالب و دیدنی غار نقوش سردرد و جای شعل هاست که به وسیله کتان های به مخزن گاز متصل شده است. گویا در این غار از روش یوگای استفاده و سال ها روشهای و حرارت آن را از این نوع گاز تأمین کرده اند.

زیارتین بخش معماری غار طبقه سوم آن است که علاوه بر دقت در تراشیدن و کندن اتاق ها، قرم خاص سقف ها به شیوه کمسانی است. روی سردرد ورودی یکی از اتاق های طبقه سوم کتیبه یونانی وجود دارد که تا حد زیادی صدمه دیده است. در این کتیبه از الهه هراکلس یاد شده و به همین دلیل بسیاری این غار را امده الهه یونانی نامگذاری کرده اند. در این کتیبه آمده است: «این خانه هراکلس است، هر کس در آن وارد شود در آمان است». برخی بر این عقیده اند که این غار مدتی سکونتگاه سلوکیان (جانشینان اسکندر مقدونی) بوده است که پس از فتوحات مهرداد دوم اشکانی به سمت غرب ایران حرکت کرده اند.

در کف غار چشمه هایی وجود دارد که اروهای کوچکی ایجاد کرده و حوضچه در این غار شناسایی شده است که هر یک ده ها متر طول دارد. با توجه به نفوذپذیری کف غار آب چشمه هایس از عبور از منافذ زیرین به بیرون غار راه یافته است. ستون فقرات اصلی غار قریب به ۷۵ متر طول دارد و از این مسیر بر پیچ و خم، دهانه ها و دالان های گوناگونی منشعب می شود. به همین جهت تاکنون کسی قادر به شناسایی تمامی این مسیرها و تهیه نقش کامل از آن نشده است. در مسیر طبیعی غار تفاوت های بسیاری دیده می شود، به طوری که در برخی بخش ها علاوه بر سمت خاصی دالان ها و تالارهای طبیعی از ارتفاع سقف آنها، قسمت هایی وجود دارد که بایستی به حالت سینه خمی و به دشواری از آنها عبور کرد. همین وضع خاص مضمون افسانه ها و داستان های بسیاری در میان اهالی منطقه شده است و بسیاری از طلسم غار و نحوه ایجاد آن سخن به میان آورده اند. حتی این امر در نوشته های مؤلفان محلی استان تأثیر گذارده و به ذکر چنین مطالبی پرداخته اند. با تلاش مقامات و مسئولان محلی یوزده میراث فرهنگی استان برنامه ساماندهی و ایجاد خدمات و تسهیلات رفاهی به منظور جذب گردشگران به اجرا درآمده است. از عمده ترین اقداماتی که از سال ۱۳۷۸ تاکنون از سوی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کردستان در این اثر باستانی انجام گرفته، می توان به موارد زیر اشاره کرد: کاوش و حفاری در غار در ۲ فصل و خاکبرداری، یوزده در بخش های جنوبی غار.

• برق رسانی و نورپردازی محدوده غار تا بخش انتهایی ستون فقرات اصلی در جوانب گوناگون و محدوده بیرونی آن.

• ایجاد پله و باگرد سنگی در محدوده بیرونی غار و نصب پله فلزی در بخش بیرونی.

• ایجاد سکوهای سنگی به منظور استراحت گردشگران.

• خاکبرداری و ایجاد پارکینگ وسایل نقلیه.

• کنترل آب های چشمه بیرونی غار و تصفیه آب به منظور تأمین آب آشامیدنی.

• ساخت پایگاه عملیاتی، اتاق نگهداری و بلیت فروشی و سرویس های بهداشتی.

• نصب پله و نرده های چوبی در داخل غار به منظور تأمین امنیت گردشگران.

مزایده شماره ۲۳/۸۶/۲۴۰/س/م املاک و مستغلات سما

مجلس سما در نظر دارد املاک و مستغلات زیر را از طریق مزایده عمومی بفروشد. برای کسب اطلاعات بیشتر به روزنامه های کثیرالانتشار ذیل الکر مراجعه شود.

مقتضایان محترم می توانند برای دریافت برگ بازدید از ملک و برگ شرایط شرکت در مزایده مربوطه از ساعت ۸:۰۰ تا ۱۷:۰۰ از تاریخ ۸۶/۰۷/۲۵ لغایت ۸۶/۰۸/۰۳ به دفتر فروش در تهران یا نمایندگی در استان خراسان رضوی مراجعه و یا با تلفنهای ۲۲۲۵۲۱۰۳ و ۲۲۲۲۳۸۰ تماس حاصل نمایند.

۱- دفتر مرکزی: تهران خیابان دکتر شریعتی، خیابان شهید وحید دستگردی (ظفر سابق)، پلاک ۹۴، طبقه اول

۲- دفتر خراسان رضوی، مشهد، خیابان فدائیان اسلام، فدائیان اسلام ۲۹ (آحد)، سمت چپ، پلاک ۲، تلفن: ۰۵۱۲۴۴۷۳۵۰-۲۴۳۱۹۲۴

شرایط شرکت در مزایده:

- ۱. داشتن اهلیت قانونی
- ۲. دریافت و تکمیل فرم شرکت در مزایده
- ۳. واریز مبلغ ۱۵٪ قیمت پایه بصورت چک تضمینی جهت واریز به حساب ۱۳۶۶۶۶ خزانه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- ۴. اعلام کتبی قیمت پیشنهادی بصورت بحرمانه در پاکت مهر و موم شده
- ۵. در صورت عدم برنده شدن طرف مدت ۱۸ ساعت بعد از بازگشایی پاکتها چک تضمینی سپرده در مزایده عودت می گردد
- توجه: آخرین مهلت تکمیل و تکمیل، ساعت ۱۷:۰۰ روز پنجشنبه ۸۶/۰۸/۰۳ خواهد بود.

زمان و مکان بازگشایی پاکتها: [مکان و زمان]

مکان: دفتر مرکزی به آدرس فوق الذکر

ضمناً حضور علاقمندان در جلسه بازگشایی پاکتها بر اساس تاریخ اعلام شده با ارائه رسید چک تضمینی بلامانع می باشد.

ردیف	پلاک ثبتی	نوع ملک	کاربری	مساحت (مترمربع)	قیمت (مترمربع)	تاریخ	میزان	میزان	قیمت پایه (ریالی)
۱	۷۱/۲۷۹۸۲	زمین	تجاری	۵۰۷۸	۳۴۰	---	۱۰۰	۱۰۰	۳۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰
۲	۷۱/۲۷۹۸۳	زمین	تجاری	۴۸۰	۳۴۰	---	۱۰۰	۱۰۰	۳۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰
مشهد									
۳	۱۰۱۳۳۲۰۵۲	زمین	تجاری	۳۹۳۲/۵	۳۳۰	---	۱۰۰	۱۰۰	۶۸۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰